Tárgy:	Tájékoztató a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár 2016. évi munkaterveiről és a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár Stratégiai tervének 2016-2020 jóváhagyása	**Sorszám: 8**
Előkészítette:	Erdősné Sági Mária igazgató Békés Városi Püski Sándor Könyvtár	**Döntéshozatal módja:** Egyszerű szótöbbség **Tárgyalás módja:** Nyilvános ülés

Egyéb előterjesztés

Békés Város Képviselő-testületének Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága 2015. december 1-i ülésére

Tisztelt Bizottság!

Békés Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 287/2015. (VI. 25.) határozatával jóváhagyta a 2015. II. félévére vonatkozó munkatervét, mely szerint az Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság a 2015. decemberi ülésén tárgyalja a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár 2016. évi munkaterveiről szóló tájékoztatót.

Az Intézmény igazgatója, eleget téve a felkérésének, megküldte az általa készített tájékoztatót, továbbá a Könyvtár munkatársai és a Minőségirányítási Csoport összeállította a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár stratégiai tervét 2016-2020 időszakra, amelyet jóváhagyásra megküldött a fenntartónak. A 2016. évi munkatervet és a stratégiai tervet jelen előterjesztéshez mellékeltünk.

Kérem a T. Bizottságot, hogy az előterjesztést szíveskedjen megvitatni és az alábbi határozati javaslatokat elfogadni.

Határozati javaslatok:

1. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár 2016. évi munkaterveiről szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

2. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének Oktatási, Kulturális és Sport Bizottsága a Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2015. (II.4.) számú rendelete 1. melléklet 4.1. pontjában kapott felhatalmazás alapján átruházott képviselő-testületi jogkörében eljárva a Békés Városi Püski Sándor Könyvtár Stratégiai tervét 2016-2020 közötti időszakra, 2016. január 1-től a határozat részét képező dokumentum szerint hagyja jóvá.

Határidő: intézkedésre azonnal
Felelős: Deákné Domonkos Julianna bizottsági elnök

Békés, 2015. november 25.

Deákné Domonkos Julianna
bizottsági elnök

Békés Városi Püski Sándor Könyvtár
5630 Békés, Széchenyi tér 4.
Tel.: 06-66/411-171
E-mail: bekesikonyvtar@bekesikonyvtar.hu

A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár 2016. évi munkaterve

Tartalom:

1. Bevezetés 2.
2. Személyi feltételek 2.
3. Tárgyi-technikai feltételek 3.
4. Gazdálkodás 4.
5. Szakmai tevékenység 4.
6. A könyvtár kapcsolatai 5.
7. Rendezvények 6.
8. A Minősített Könyvtári cím elnyerésére való felkészülés 7.

Békés Városi Püski Sándor Könyvtár
5630 Békés, Széchenyi tér 4.
Tel.: 06-66/411-171
E-mail: bekesikonyvtar@bekesikonyvtar.hu

1. Bevezetés

Könyvtárunk 2016-ban is törekszik az eddig elért eredményeink megőrzésére, minőségi könyvtári szolgáltatások nyújtására és fejlesztésre.
Szolgáltató tevékenységünk legfőbb célja az információközvetítés, a könyvtárhasználók igényeinek magas színvonalú kiszolgálása.
Intézményünk jövő évi szakmai programját a következő kiemelt feladatok határozzák meg:

- A TÁMOP-3.2.13-12/1-2012-0520 sz. KönyvTár – InfoTár c. pályázat keretében a fenntartási időszakra vállalt vetélkedők szervezése óvodás, általános és középiskolás csoportoknak.
- Az országos programokhoz és aktuális évfordulókhoz kapcsolódó rendezvények és olvasásnépszerűsítő programok szervezése és a már hagyományos rendezvények megtartása.
- Olvasóbarát kiszolgálás fejlesztése.
- Ifjúsági könyvtár (részleg) kialakításának lehetősége.
- A békési helyismereti adatbázis anyagának további bővítése.
- A könyvtár belső tereinek átalakítása, a részlegekben való tájékozódás fejlesztése.
- Az épület komplex akadálymentesítési tervének elkészítése a hatályos jogszabályok és műszaki előírásoknak megfelelően.
- A bérház külső megjelenésének javítása, belső udvarának rendezése.

2. Személyi feltételek

A humán erőforrás tekintetében a könyvtár jól képzett szakemberekkel rendelkezik. A szakmai munkatársak száma 7 fő, 1 fő informatikus, 1 fő gazdasági ügyintéző, 2 fő technikai dolgozó. Az elmúlt években egy fő kérte nyugdíjazását. Álláshelyére a könyvtárban helyettesítő informatikus könyvtáros kolléga nyújtott be pályázatot. A pályázati anyaga és az elmúlt években munkakörében nyújtott teljesítménye alapján megkapta határozatlan időre szóló kinevezését.

Tervek:

- A kollektíva tudástérképének elkészítése, amely elősegíti a továbbképzések tervezését.
- A munkaszervezés hatékonyságának növelése, a munkafolyamatok szabályozása.

- A kommunikációs munkacsoport vezetésével a belső kommunikációs csatornák átalakítása és hatékonyabbá tétele.
- Csapatépítés- csapatszellem növelése érdekében csapatépítő tréning és munkaidőn túli közös programok szervezése.
- Folyamatos önképzés (szakirodalom, szakmai folyóiratok, internetes források)
- A TÁMOP-3.2.12-12/1-2012-0015 sz. Könyvtárosok továbbképzése a Békés megyei könyvtárak korszerű szolgáltatásainak működtetése érdekében c. projekt fenntartási időszakában a továbbképzéseken elsajátított ismeretek hasznosítása a napi munkában.

3. Tárgyi-technikai feltételek

Az elmúlt évtizedben igyekeztünk lépést tartani a számítástechnika fejlődésével. A napi munkánk részévé vált a számítógép, az internet, az elektronikus adatbázisok használata és a digitális kultúra széleskörű terjesztése, népszerűsítése.
Az Európai Uniós projektek keretében beszerzett technikai eszközök elmúltak öt évesek, folyamatos karbantartásra, javításra szorulnak.
A könyvtárban évente több alkalommal internet-használati tanfolyamokat szervezünk, amelyekkel a digitális írástudás fejlesztése a cél. Az oktatás résztvevői alapfokon sajátíthatják el a számítógép használatát, megismerkedhetnek a világháló által nyújtott lehetőségekkel.

Tervek:

- A technikai eszközök folyamatos karbantartása.
- Az egyedi helyismereti dokumentumok digitalizálása, amellyel támogathatjuk a helytörténet oktatását Békés város általános és középiskoláiban. A Békési Téka sorozat digitalizálása már folyamatban van.
- A Békésről szóló tudásanyag feltöltése a helyismereti adatbázisunkba.
- Képzett eTanácsadók segítségével az elektronikus szolgáltatások népszerűsítése, fejlesztése.
- A vakok és gyengén látók számára speciális számítógépes konfiguráció biztosítása, vakbarát internetes felület biztosítása.
- Internet-használói tanfolyamok szervezése a jelentkezők igényei szerint a digitális esélyegyenlőség megvalósítása érdekében.

4. Gazdálkodás

A könyvtár önálló költségvetési szervként működik, gazdálkodási tevékenységét a Békési Költségvetési Iroda látja el.

Intézményünk költségvetése biztosítja a fenntartási, működtetési költségeket. A költségvetés szerkezetének javítása érdekében szükséges külső források bevonása: központi támogatások, pályázatok. A szolgáltatások fejlesztésének, az új „termék előállításának" is minden esetben van költségvonzata.

Tervek, feladatok:

- Tervszerű, takarékos gazdálkodás.
- Új bevételi lehetőségek felkutatása.
- A pályázatok figyelése a következő témákban: szakmai tevékenység fejlesztése, állománygyarapítás, technikai eszközök, akadálymentesítés, épület állagának megóvása stb.

5. Szakmai tevékenység

A békési könyvtár 81.441 dokumentummal rendelkezik könyvek, folyóiratok, hangzó, video és elektronikus dokumentumok, térképek formájában. A gyűjteményt tervszerűen fejlesztjük a gyűjtőköri szabályzat alapján. A folyamatos gyarapítás a költségvetésből, az érdekeltségnövelő támogatásból és egyéb pályázati forrásból történik. Ötödik éve a Márai program keretében kapott ajándékkönyvekkel is gyarapíthattuk a dokumentumállományt.

A könyvtár gyűjtőkörébe nem tartozó könyveket az Országos Dokumentumellátó Rendszeren keresztül könyvtárközi kölcsönzéssel szerezzük be olvasóinknak.

Napjainkban a könyvtár használata már nem minden esetben jelent személyes kontaktust a könyvtáros és az olvasó között. A távhasználatok száma (honlap, online katalógus, online szolgáltatások) az utóbbi években ugrásszerűen nőtt. Fontos, tehát a web alapú és elektronikus könyvtári szolgáltatások folyamatos működtetése és karbantartása.

A 2012-ben bevezetett „Könyvet házhoz" szolgáltatást az időskorú és a mozgásukban korlátozott emberek is igénylik.

Tervek a felnőtt részlegben:

- A könyvtárhasználók jelenlegi körének megtartása, a potenciális használói csoportok megkeresése.
- Az előző évi dokumentumgyarapodás ütemének megtartása, új pályázati források felkutatása
- Olvasói igények felmérése, gyűjtése, lehetőség szerinti teljesítése
- Az olvasók és a lakosság folyamatos tájékoztatása új beszerzéseinkről, könyvajánlás
- A helyismereti adatbázis anyagának további bővítése, a helyismereti gyűjtemény legfontosabb dokumentumainak digitalizálása
- Különböző csatornákon reklámozni a könyvtár szolgáltatásait, megcélozva a potenciális felhasználókat is
- Óvodai, általános és középiskolai csoportok fogadása, foglalkoztatása
- A nap 24 órájában elektronikusan elérhető szolgáltatások folyamatos fejlesztése, karbantartása
- Használói képzések, a digitális írástudás széleskörű terjesztése, támogatása

Tervek a gyermekkönyvtárban:

- A gyermekolvasók számának növelése
- A kapcsolatok erősítése az óvodával, általános iskolával
- A gyerekkönyvtárból a felnőtt könyvtárba való szervezett átmenet biztosítása
- Új típusú gyermekprogramok szervezése, a hagyományos programok korszerűsítése
- A KönyvTár – InfoTár c. pályázat keretében a fenntartási időszakra vállalt vetélkedők megvalósítása óvodás, általános és középiskolás gyermekcsoportoknak.

6. A könyvtár kapcsolatai

A könyvtár fontos szerepet játszik a helyi közösség életében, a hagyományos könyvtári szolgáltatásokon túl is számos kulturális feladatot lát el. A már meglevő és jól működő lakossági kapcsolatok megőrzését és továbbépítését alapvető feladatnak tekintjük. A könyvtár ismertségét a különböző rendezvények által is növelhetjük.

A személyes kapcsolatok tudatos ápolására is nagy gondot fordítunk.

A könyvtár jó kapcsolatot tart fenn az önkormányzattal, az oktatási és kulturális intézményekkel, civil szervezetekkel és a médiával.

Tervek:

- A könyvtár már kialakult kapcsolatainak tudatos, tervszerű, folyamatos ápolása, valamint nyitottság az új kapcsolatok iránt.
- Kapcsolatfelvétel a fogyatékkal élők helyi szervezeteivel, igényeik megismerése, szolgáltatásaink felajánlása számukra.

7. Rendezvények

Az egyik legfontosabb célunk, a könyvtár kultúraközvetítő funkciójának megőrzése. A hagyományos közösségi rendezvényeket igyekszünk mindig újakkal bővíteni. A közönségkapcsolatainkat a könyvtári rendezvények által is erősítjük. Kapcsolódunk az országos könyves és könyvtári ünnepekhez és az éves kiemelt eseményekhez, évfordulókhoz. A különböző korosztályok és olvasói rétegek igényeit figyelemmel kísérjük, számukra változatos, sokszínű irodalmi, művészeti, zenei, és ismeretterjesztő programokat kínálunk. Rendezvényeinkkel kapcsolódunk Békés színes kulturális életéhez, s gazdag programajánlatához.

Tervezett rendezvények 2016-ban:

- A KönyvTár – InfoTár c. pályázatban a fenntartási időszakban vállalt vetélkedők megvalósítása az oktatási, nevelési intézményekkel együttműködve
- Nyílt napok, bemutatók: Könyvtári Napok
- Költészet Napja: versszerető óvodások találkozója, versmondó verseny a városi és városkörnyéki általános iskolák tanulói részére, a Békési Versünnep megrendezése
- Könyves események: Ünnepi Könyvhét, író-olvasó találkozók, könyvbemutatók
- Ismeretterjesztő konferenciák, előadások
- Számítógép- és internet-használói tanfolyamok
- Kiállítások
- Versenyek, vetélkedők szervezése: helyismereti vetélkedő aktuális évforduló kapcsán

A TÁMOP-3.2.13-12/1-2012-0520 sz. KönyvTár – InfoTár c. pályázat megvalósítási időszaka befejeződött. A fenntartási időszakban együttműködő partnerenként minimum egy

Békés Városi Püski Sándor Könyvtár
5630 Békés, Széchenyi tér 4.
Tel.: 06-66/411-171
E-mail: bekesikonyvtar@bekesikonyvtar.hu

programot kell szerveznünk és megvalósítanunk tanévenként az óvodásoknak, általános és középiskolás gyermekcsoportoknak.

8. A Minősített Könyvtári cím elnyerésére való felkészülés

2015-ben a könyvtár 441.350 Ft vissza nem térítendő támogatást kapott az NKA-tól a Minősített Könyvtári cím elnyerésére való felkészüléshez. A támogatás feltétele az, hogy két éven belül kötelező pályáznunk a cím elnyeréséért.

Tervek:

- A minőségirányítási munkacsoport vezetésével a minőségügyi elvek kidolgozása, amelyek meghatározzák a könyvtár működését a tervezéstől, a megvalósításon át, egészen az értékelésig.
- A minőségirányítási rendszer dokumentumainak egységes szerkezetbe foglalása a Minőségi Kézikönyvben.
- A használói elégedettség mérése
- A próba önértékelés elkészítése
- Külső és belső kommunikációs stratégia kidolgozása
- A kidolgozott helyi minőségirányítási rendszer folyamatos alkalmazása a könyvtári munka minden területén.

A munkatervhez mellékelem a könyvtári minőségügy egyik alapdokumentumát. A stratégiai terv a jövőkép és a küldetésnyilatkozat mellett tartalmazza az intézmény hosszú távú céljait. Kérem a bizottság jóváhagyását a 2016. évi munkaterv és a stratégiai terv tekintetében is.

Békés, 2015. november 16.

Erdősné Sági Mária
könyvtárigazgató

A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár stratégiai terve 2016-2020

Békés Városi Püski Sándor Könyvtár

Tartalomjegyzék

Módosítások jegyzéke ... 4
BEVEZETÉS ... 5
1.1. A stratégiai tervezés célja ... 5
1.2. A könyvtár bemutatása ... 5
1.2.1. Általános adatok ... 5
1.2.2. A könyvtár részlegei ... 6
1.2.3. Munkacsoportok ... 8
1.2.4. Tevékenységi kör ... 8
1.2.5. Alap- és (vállalkozási) tevékenység szakfeladat száma és megnevezése ... 9
1.2.6. A könyvtár szolgáltatásai ... 10
1.2.7. A Békési Könyvtárért Alapítvány ... 12
1.2.8. A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár rövid története ... 12
Küldetésnyilatkozat ... 14
Jövőkép ... 14
2.HELYZETÉRTÉKELÉS ... 15
2.1. PGTTJ - KÜLSŐ KÖRNYEZET ... 15
2.1.1. Békés város rövid bemutatása ... 15
2.1.2. Politikai tényezők ... 16
2.1.3. Gazdasági tényezők ... 17
2.1.4. Társadalmi tényezők ... 20
2.1.5. Technológiai tényezők ... 22
2.1.6. Jogi tényezők ... 26
2.1.7. Felhasznált irodalom ... 29
2.2. SWOT analízis - BELSŐ KÖRNYEZET ... 30
3.ÁTFOGÓ CÉLOK ... 31
4.KIEMELT KULCSTERÜLETEK ... 31
4.1.Épület ... 31
4.1.1.Akadálymentesítés ... 31
4.1.2.Belső terek átalakítása ... 31
4.1.3.Külső terek átalakítása ... 31
4.2. Munkatársak ... 32
4.2.1. Csapatépítés – csapatszellem növelése ... 32

4.2.2. Belső kommunikáció 33
4.2.3. Hatékonyabb munkaszervezés 33
4.2.4. Képzés, továbbképzés 33
4.3. Szolgáltatások 34
4.3.1. Fogyatékkal élők 34
4.3.2. Ifjúsági könyvtár 34
4.3.3. Állományalakítás, feldolgozás 34
4.3.4. Átmenet gyerekkönyvtárból felnőtt könyvtárba 35
4.3.5. Olvasóbarát kiszolgálás megőrzése, fejlesztése 35
4.4. Külső kommunikáció 35
4.4.1. Belső értékek kommunikálása 35
4.4.2. Honlapfejlesztés 36
4.5. Minőségfejlesztés 36
4.6.Digitális kompetencia fejlesztése 37
5. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK 37

Módosítások jegyzéke

Dátum	Oldalszám	Módosítás

BEVEZETÉS

1.1. A stratégiai tervezés célja

A könyvtárak működését egyre több tényező befolyásolja. A szakmai megújulásokon kívül az intézménynek alkalmazkodnia kell a politikai, társadalmi, a gazdasági, technológiai és jogi környezet változásaihoz is. Ebben a folyamatosan változó helyzetben a könyvtárnak olyan válaszokat kell adni a környezet kihívásaira, amelyek elősegíti az intézmény céljainak, a használók és a fenntartó igényeinek megvalósítását. Ennek a munkának eszköze a stratégiai terv elkészítése. A tervben a külső változások figyelembevételével és a saját lehetőségeket számba véve, a könyvtár megfelel a vele szemben támasztott igényeknek, és lehetőséget teremt, hogy megvalósíthassa küldetését.
A stratégiai szemlélet kialakításával és alkalmazásával a könyvtár igazodni tud a társadalomban, gazdaságban történő változásokhoz, folyamatos megújulásával egy dinamikusan fejlődő intézménnyé válik, mely maga is aktív részese a változásoknak, nem tétlen szenvedője.
A stratégiai terv a könyvtár küldetésnyilatkozatán és jövőképén alapszik, a külső és belső környezeti elemzés, valamint a könyvtárhasználói elégedettségmérés figyelembevételével, minden munkatárs aktív közreműködésével készült.

1.2. A könyvtár bemutatása

1.2.1. Általános adatok

Az intézmény megnevezése: Békés Városi Püski Sándor Könyvtár
Az intézmény székhelye: 5630 Békés, Széchenyi tér 4.

Az intézmény elérhetőségei:
levelezési: 5630 Békés, Pf.: 45.
web: www.bekesikonyvtar.hu
e-mail: bekesikonyvtar@bekesikonyvtar.hu
Telefon/ Fax: 66/411-171

Az Alapító okirat száma: 175.2/2015. (IV. 29.)
Az Alapító megnevezése: Békés Város Képviselő-testülete 5630 Békés, Petőfi út 2.
Fenntartó / Irányító /Felügyeleti szerv: Békés Város Önkormányzata, 5630 Békés, Petőfi út 2.
Az intézmény alapítványa: Békési Könyvtárért Alapítvány
A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Békés város közigazgatási területe
Gazdálkodási jogköre: önállóan működő költségvetési szerv
Gazdálkodási és pénzügyi szakfeladatait a Békési Költségvetési Iroda látja el
Szolgálandó közönség létszáma 2014. december 31-jén: 20.300 fő.

A könyvtár jogelődei:

1949. Népkönyvtár
1955. Községi Könyvtár
1958. Járási Községi Könyvtár
1973. Járási Városi Könyvtár
1975. Városi Könyvtár
2004. Békés Városi Könyvtár

1.2.2. A könyvtár részlegei

A könyvtár három nagyobb szervezeti egységben működik:

- gyermekkönyvtár
- felnőtt kölcsönzés
- felnőtt olvasóterem

A gyermekkönyvtár feladatai:

- a 14 éven aluli korosztály könyvtári ellátása
- az olvasók nyilvántartása
- a dokumentumok kölcsönzése és a helyben használat biztosítása
- bibliográfiai és szakirodalmi tájékoztatás
- csoportos foglalkozások tartása
- az igényeknek megfelelő állománygyarapítás
- az állomány gondozása, fejlesztése
- Internet hozzáférés biztosítása a gyermekkönyvtár használói számára
- az óvodai és iskolai oktató-nevelő munka könyvtári eszközökkel történő támogatása
- művelődési lehetőségek (foglalkozások, játékok, vetélkedők, pályázatok) biztosítása, szervezése
- az olvasás, a gyűjtemény, a könyvtárhasználat népszerűsítése kiállítások, médián és az Interneten keresztül történő könyvajánlások, vetélkedők formájában
- kapcsolattartás oktatási, nevelési intézményekkel

A felnőtt könyvtár kölcsönző részlegének feladatai:

- az olvasók nyilvántartása
- nyomtatott dokumentumok kölcsönzése
- részvétel a gyűjtemény gyarapításában és a látogatói igényekhez történő folyamatos alakításában, a kölcsönözhető állomány gondozása
- könyvtári dokumentumok előjegyzése, a kölcsönzési határidő meghosszabbítása,
- információ a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásairól,

- tájékoztatás a könyvtár és más könyvtárak állományáról, a könyvtár által vásárolt, előfizetett vagy készített adatbázisokban, adattárakban és az Interneten elérhető információkról,
- hátrányos helyzetű olvasói rétegek könyvtári ellátása, klubok, csoportok tevékenységének segítése,
- közhasznú információk nyújtása,
- a kölcsönözhető állomány népszerűsítése kiállítások, médiákon keresztül történő könyvajánlások formájában,
- a térítéses könyvtári szolgáltatások bevételeinek kezelése, számlaadás
- Könyvet házhoz

A felnőtt könyvtár olvasótermi részlegének feladatai:

- részvétel a prézens gyűjtemény használói igényeknek megfelelő folyamatos fejlesztésében, megőrzésében, gondozásában
- tájékoztatás a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól, a könyvtár kézi állományából, a könyvtár által vásárolt, előfizetett és készített adatbázisaiból és adattárakból,
- más könyvtárak állományának és szolgáltatásai elérésének biztosítása,
- a könyvtárak közötti dokumentumcsere, a könyvtárközi kölcsönzés lebonyolítása
- részvétel a helyismereti gyűjtemény gyarapításában és a helyismereti tájékoztatásban
- helyismereti dokumentumok gyűjtése, szolgáltatása a Helyismereti gyűjtemény gyűjtőköri szabályzata alapján
- bibliográfiai és szakirodalmi tájékoztatás, irodalomkutatás
- az állományrész népszerűsítése évfordulókhoz, eseményekhez kapcsolódó kiállításokkal, kiemelésekkel
- az Európai Unióra vonatkozó információszolgáltatás, az Európai Unióval foglalkozó dokumentumok gyűjtése
- rendezvények szervezése
- irodai szolgáltatások
- az adatbázisok, cd-romok használatának biztosítása a könyvtári tagok számára
- Internet- és számítógép-használat biztosítása
- az audiovizuális gyűjtemény folyamatos fejlesztése, megőrzése, gondozása,
- nem hagyományos dokumentumok (analóg és digitális lemezek, hang- és videokazetták és elektronikus dokumentumok) folyamatos gyarapítása, feltárása,
- nem hagyományos dokumentumok meghatározott körének kölcsönzése, előjegyzése,
- zenei szolgáltatás az olvasói terekbe igény szerint
- a gyűjtemény népszerűsítése kiállítások, vetélkedők révén
- a térítéses könyvtári szolgáltatások bevételeinek kezelése, számlaadás

1.2.3. Munkacsoportok

Minőségirányítási Munkacsoport

A MICS célja a Városi Könyvtár minőségirányítási rendszerének felelősségteljes működtetése és fejlesztése. A könyvtár minden dolgozójának a minőségbiztosítás érdekében végzett munkáját irányítja és koordinálja. Megtervezi, lebonyolítja és értékeli a használói elégedettségméréseket.

Kommunikációs Munkacsoport

Célja a könyvtár belső és külső kommunikációjának szervezése, irányítása, fejlesztése. Elkészíti az intézmény kommunikációs stratégiáját. Ennek megfelelően koordinálja a könyvtári események, rendezvények népszerűsítését, majd tudósít róluk és dokumentálja azokat. Partnerlistát és egyéb címlistát folyamatosan aktualizálja.

1.2.4. Tevékenységi kör

A költségvetési szerv tevékenysége

Közfeladata: A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 55 §a-a alapján nyilvános könyvtári ellátás

Sorszám	A feladat megnevezése	Feladatot megállapító jogszabály
1.	A gyűjtemény folyamatos fejlesztése, feltárása, megőrzése, gondozása és rendelkezésre bocsátása	1997. évi CXL. tv. 55. § (1) b)
2.	Tájékoztatás a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól	1997. évi CXL. tv. 55. § (1) c)
3.	Más könyvtárak állományának és szolgáltatásának elérésének biztosítása	1997. évi CXL. tv. 55. § (1) d)
4.	Részvétel a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében	1997. évi CXL. tv. 55. § (1) e)
5.	A gyűjtemény és a szolgáltatások a gyűjtőkörnek és a helyi igényeknek megfelelő alakítása	1997. évi CXL. tv. 65. § (2) a)
6.	Közhasznú információk nyújtása	1997. évi CXL. tv. 65. § (2) b)
7.	Helyismereti információk és dokumentumok gyűjtése	1997. évi CXL. tv. 65. § (2) c)
8.	Az állomány szabadpolcos elrendezésével a szabad hozzáférés biztosítása	1997. évi CXL. tv. 65. § (2) d)
9.	Az elektronikus könyvtár dokumentumainak biztosítása	2012. évi CLII. tv.13. § f)

10.	A könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában	2012. évi CLII. tv.13. § g)
11.	Segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét	2012. évi CLII. tv.13. § h)
12.	Kulturális, közösségi, közművelődési rendezvényeket szervez	2012. évi CLII. tv.13. § i)
13.	Tudás-, információ- és kultúraközvetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez	2012. évi CLII. tv.13. § j)
14.	Internet hozzáférés biztosítása	Alapító okirat alapján végzett tevékenység
15.	Európai Uniós információk nyújtása	Önállóan vállalt tevékenység

1.2.5. Alap- és (vállalkozási) tevékenység szakfeladat száma és megnevezése

Fő tevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:
910100 Könyvtári, levéltári tevékenység
Alaptevékenység: nyilvános könyvtári szolgáltatást biztosít Békés város lakossága számára
A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	013350	Önkormányzati vagyonnal való gazdálkodással kapcsolatos feladatok
2	046030	Egyéb távközlés
3	082042	Könyvtári állomány gyarapítása, nyilvántartása
4	082043	Könyvtári állomány feltárása, megőrzése, védelme
5	082044	Könyvtári szolgáltatások
6	082091	Közművelődés – közösségi és társadalmi részvétel fejlesztése
7	095020	Iskolarendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés

1.2.6. A könyvtár szolgáltatásai

Információs szolgáltatások

- témafigyelés
- sajtófigyelés és cikk keresés
- közhasznú információszolgáltatás
- bibliográfiai és szakirodalmi tájékoztatás
- NAVA Nemzeti Audiovizuális Archívum hozzáférési pont
- eMagyarország Pont
- Jogi adatbank használata
- elektronikus ügyintézés és ügyfélkapu használata
- számítógép használat és internethasználat
- számítógép- és internet-használati tanfolyam
- irodai programok használata
- WIFI használat
- reprográfiai szolgáltatások (fénymásolás, szkennelés, nyomtatás)

Távhasználati szolgáltatások

- online katalógus elérése a honlapon keresztül www.bekesikonyvtar.hu
- kölcsönzési idő hosszabbítása, előjegyzés, foglalás telefonon, email-en, honlapon keresztül
- telefonon keresztül információ- és segítségnyújtás
- Könyvet házhoz

Felnőtt könyvtári szolgáltatások

- könyvek, hangoskönyvek kölcsönzése
- könyvtárközi kölcsönzés
- folyóiratok kölcsönzése
- helyben használat
- dokumentumok előjegyzése, foglalása
- irodalomkutatás
- kézikönyvtár használat
- könyvtári órák
- szakirányú tájékoztatás

Gyermekkönyvtári szolgáltatások

- gyermek-és ifjúsági könyvek kölcsönzése
- gyermek-és ifjúsági folyóiratok helyben használata
- helyben használat
- kézikönyvtár használat
- dokumentumok előjegyzése, foglalása
- mesehallgatás
- könyvtári órák
- társasjátékok használata
- gyereksarok (leporellók, játékok, játszószőnyeg

Helyismereti részleg

- különböző dokumentumtípusok helyben használata (könyv, folyóirat, lapkivágat, aprónyomtatvány, szakdolgozat, kézirat, DVD, CD)
- szaktájékoztatás
- könyvtári órák
- online helyismereti adatbázis

Zenei részleg

- zenei CD-k kölcsönzése
- zenehallgatás
- kézikönyvtár használat
- szaktájékoztatás

Szolgáltatások fogyatékkal élőknek

- akadálymentes honlap
- vakok és gyengén látók részére számítógépes konfiguráció
- hangos könyvek kölcsönzése
- jelnyelvet ismerő kollégák
- Könyvet házhoz

Irodai szolgáltatások

- fénymásolás, nyomtatás, szkennelés
- laminálás
- könyvkötés, könyvjavítás
- hőkötés, spirálozás

1.2.7. A Békési Könyvtárért Alapítvány

A Békési Könyvtárért Alapítvány 1991-ben létesült és az óta folyamatosan működik. Az Alapítvány azzal a céllal jött létre, hogy a könyvtár szakmai munkáját támogassa, segítse annak színvonalas működtetését. Az Alapítvány az SZJA 1%-ból befolyt összegekből könyveket, hangzó dokumentumokat, sajtótermékeket vásárol a könyvtár állományába. Valamint anyagilag támogatja a könyvtári rendezvényeket. Ezen túl technikai eszközök beszerzése révén a könyvtár információs infrastruktúrájának fejlesztését is segíti.

Az alapítvány célja:

A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár szolgáltatásainak, állományának bővítése, rendezvények szervezése munkájának támogatása. Az alapítvány 1998 óta folyamatosan közhasznú kulturális tevékenységet folytat.

1.2.8. A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár rövid története

A könyvtár rövid története

A békési könyvtár több mint hatvan éve működik a város főterén található műemlék jellegű épületben.

Jogelődjét, a békési népkönyvtárat hivatalosan 1949. novemberi 27-én avatták fel a kultúrotthonnal együtt. Az esemény óriási jelentőséggel bírt: a legújabb kori Magyarországon Békés városában alapították az első vidéki kultúrotthont.

A könyvtár küzdelmes, szép éveket tudhat maga mögött. A kölcsönzés a bérház emeleti helyiségében kezdődött. Az elmúlt hatvan évben az épületen belül több alkalommal történt átépítés, költözés, korszerűsítés. A bérház területéből a könyvtár évtizedről évtizedre mind nagyobb részt birtokolt.

A békési népkönyvtár állományát a Polgári Kaszinó és egyéb olvasókörök, valamint a bérházban működő ifjúsági szervezet könyveiből alakították ki. A felügyeletét 1952-ig a békéscsabai népkönyvtár látta el: szakmai tanácsadással és letéti könyvanyaggal segítette a munkát. 1953-tól, a Békés Megyei Könyvtár megalakulásától a békési népkönyvtár önállóvá vált. 1955-től községi könyvtárként működött. Javultak a működési feltételek: a tiszteletdíjas könyvtárost főállású váltotta fel, heti hat napra nőtt a nyitva tartási idő.

A kis könyvtárszobából 1962. március 1-jén költözött a 130 m²-es könyvtári célra kialakított az épület földszinti részére. 1963-ban alakították ki a 30 m²-es gyermekrészleget, amelyet 1964-ben ismét 40 m²-rel bővítettek. 1973-ban Békés negyedik alkalommal kapta meg a

városi rangot. Ez évtől a könyvtár Járási-városi Könyvtárként, majd a járások megszűnése után Városi Könyvtár néven működött.

A következő nagy átalakításra és korszerűsítésre Békés megye könyvtárfejlesztési programjának keretében került sor. Az alapterület 274 m^2-re bővült. A felújított könyvtárat 1977. november 25-én adták át. A könyvtár átalakítása Lipták Pál tervei alapján készült. A felújított könyvtár minden tekintetben megfelelt a kor elvárásainak: a szakszerűen kialakított kölcsönző, olvasó és zenei részleg kiválóan alkalmas volt a korszerű könyvtári ellátásra.

1978-as földrengés megrongálta a műemlék jellegű épületet, ezért ideiglenesen a járásbíróság épületébe költözött a könyvtár. 1979. március 21-én költözött vissza a helyre állított épületbe.

1981. augusztus 17-én avatták a gyerekek új 230 m^2-es birodalmát.

A 90-es évek társadalmi-politikai változásai, az informatika gyors ugrásszerű fejlődése, a belső terek és a bútorok elhasználódása, a zsúfoltság, a megváltozott olvasói igények miatt az önkormányzat 2000-ben hozott határozatot a könyvtár felújításáról, bővítéséről. A gyerekek 2002-ben vették birtokukba a gyerekbarát, jól felszerelt, hangulatos gyerekkönyvtárat.

A felnőtt könyvtár átalakítása 2002-től 2004-ig tartott. A terület nagysága lehetővé tette, hogy a kölcsönző részleg és az olvasóterem külön-külön működjön a továbbiakban. Szabadpolcon kétszer annyi kölcsönözhető könyv került elhelyezésre, mint előzőleg. Az olvasóteremben a különböző részlegek egy légtérben, de elkülönült egységként működnek: tájékoztatás, folyóirat-olvasó, zenei részleg, internet- és számítógép-használat, Európai Uniós információk, helyismeret.

A jelentős hagyományokkal rendelkező szervezet a könyvtári tevékenység mellett a város kulturális és közösségi életének a központja is. Napjainkban tevékenységét 750 m^2-es alapterületen, három részlegben végezi: gyermekkönyvtár, felnőtt kölcsönző és olvasóterem. Regisztrált használóink száma 2014-ben 3509 fő, 18 %-a a város lakosságának. Heti nyitva tartás 40 óra. A dokumentumok száma 81.441 db, a dokumentumállomány 84 %-a kölcsönözhető.

Küldetésnyilatkozat

A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár küldetésnyilatkozata

Nyilvános könyvtárként a minőségi alapelvek és a felhasználók igényeinek figyelembevételével, folyamatosan fejlődve, mindenki számára biztosítjuk az információkhoz való szabad hozzáférést.
Az egyéni önmegvalósítás érdekében támogatjuk az önképzést, hozzájárulunk az olvasáskultúra fejlesztéséhez, csökkentjük a digitális szakadékot és segítjük a hátrányos helyzetűek integrálódását.
Szolgáltatásainkkal, programjainkkal a helyi és egyetemes kulturális értékek közvetítésével a közösségi élet egyik központjaként működünk.

Jövőkép

A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár jövőképe

A jövőben vezető szerepet töltünk be a város és vonzáskörzetének információszolgáltatásában, kulturális és közösségi életében.
Hagyományos könyvtári funkciók mellett korszerű, innovatív technológia alkalmazásával biztosítjuk a teljes könyvtári rendszer és a digitális szellemi kulturális értékek elérését. Célunk, hogy felkészült könyvtárosok segítő közreműködésével, versenyképes szolgáltatásainkat kulturált, akadálymentes környezetben, a személyes kapcsolatokat megtartva nyújtsuk az egyre növekvő használói kör számára.

2.HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1. PGTTJ - KÜLSŐ KÖRNYEZET

2.1.1. Békés város rövid bemutatása

Békés város területe a Körösök vidékéhez tartozik, annak nyugati részét alkotja. A megyeközponttól, Békéscsabától 10 km-re, északra fekszik, a Fehér- és a Fekete-Körös hajdani összefolyásánál. E táj egyik történelmi központja: az Árpád-korban a megyeszékhely szerepét töltötte be. A viharos évszázadok során hol a legjelentősebb szerepet töltötte be a megye életében, hol pedig teljesen elnéptelenedett. 1946-ig a megye legnagyobb határú települése volt a vonzáskörzetéhez tartozó közeli kis településekkel együtt. Bélmegyer, Tarhos, Murony és Kamut önállósodásával csökkent a város területe, s ezzel arányosan a népessége is. Jelenleg 20.300 fő a lakosok száma, amely a munkanélküliség, az elvándorlás és a település népességének öregedése miatt folyamatosan csökken.

1973-ban újra városi rangot kapott, amely lendületet adott Békés infrastrukturális fejlődésének, de a várt iparosodás elmaradt. Az elmúlt években valódi városi arculatot kapott, azonban megőrizte kisvárosi hangulatát.

Békés központja a Békési Kistérségi Társulásnak és a békési járásnak is.

A településen a vizek mindig fontos szerepet játszottak és játszanak ma is. A Körösök völgyében elterülő város egyedi természeti értékeivel vonzerőt jelent a vízi turizmus számára, de számtalan egyéb lehetőség mutatkozik a kerékpározni, horgászni, vadászni vágyók számára is.

A kisvárosi hangulathoz hozzátartozik a nagy hagyományokkal rendelkező kosárfonás és a Hungarikumnak minősített híres békési pálinka is. Még ma is meghatározó tevékenysége a békésieknek a kosárfonás, mint kézműves mesterség. Hagyományápolás szempontjából fontos jellemzője a városnak.

A város kulturális életében nagy hagyományokra tekint vissza az 1976. óta megrendezésre kerülő Békés-tarhosi Zenei Napok. A rendezvénysorozaton magas színvonalú komolyzenei koncertek, kurzusok zajlanak.

A városban óvodák, általános iskolák és középiskolák is működnek. Az egyházi fenntartású Szegedi Kis István Református Gimnázium, Általános Iskola Óvoda és Kollégium az óvodától az érettségiig foglalkozik a gyerekekkel. A Gál Ferenc Főiskola, a Szeged Csanádi Egyházmegye felsőoktatási Intézménye a fenntartója a Tisza Kálmán Szakképző Iskolának, ahol szakközépiskolai és szakmunkás képzés folyik.

Az intézmények klasszikus feladatain túl fontos a civil élet, a közösségszervezés ösztönzése. A civil szervezetek erősíthetik a térségi identitást és betölthetik a társadalmi kontroll szerepet is. A helyi társadalom építésében igen fontos szerepet játszanak a kultúra területén, valamint a településük jövőjéért tevékenykedő egyesületek és alapítványok. Ezen közösségek segítenek a hagyományok, tradíciók megőrzésében, kinyitják a település határait és közvetítő szerepet tölthetnek be a társadalmi gazdasági élet különböző területen a hosszabb távú kapcsolatok kiépítésében.

2.1.2. Politikai tényezők

A könyvtárak működésének szabályozását az Európai Unió nemzeti hatáskörbe utalja, de a könyvtárak fejlesztési irányvonalaiban érződik az uniós politika.
Az Európai Unió a Digitális menetrendben meghatározott és az ezzel összhangban lévő *Nemzeti Infokommunikációs Stratégiában 2014-2020 szereplő négy pillérén keresztül (*infrastruktúra, kompetenciák, digitális állam, digitális gazdaság) *célként tűzte ki* az európai információs társadalom, a modern digitális állam megteremtését.
A gazdasági világválság hatással lehet a politikai döntésekre, többek között az kulturális intézmények rendszerét, működését befolyásoló döntésekre is.
A könyvtárak esetében a legnagyobb problémát (hiányosságot) az országos stratégiai terv hiánya jelenti.
A könyvtárak a nemzeti innovációs rendszer szereplőiként hozzájárulnak Magyarország versenyképességének növeléséhez.
Az elmúlt években jelentős változások történtek a Magyarországon működő kulturális területeket érintő jogszabályokban. Az új alkotmányunk az önkormányzatok autonóm jellege helyett az államigazgatás befolyását erősítette meg, amivel megnőtt a kormányhivatalok szerepe, korlátok közé szorult az önkormányzatok gazdálkodási önállósága.

Helyi politika
A 2014. október 12-i helyhatósági választáson Izsó Gábor független jelölt nagy fölénnyel, 3920 szavazattal, a voksok 59,93%-ával lett ismét a város polgármestere, így harmadik ciklusát kezdhette meg Békés város vezetőjeként.
A következő helyet a Fidesz jelöltje foglalta el. Voksot kapott még: a Nemzeti Összefogás Békésért Lokálpatrióta Egyesület, valamint az MSZP és a Jobbik jelöltje.
A választáson részt vevő aktív polgárok aránya 40,4 %-os, amely csökkenő tendenciát jelent az előző évekhez képest.
Nyolcból hat választókerületben nyertek az egyéni képviselőjelöltek közül a Jobboldali Összefogás Békésért Polgári Kör jelöltjei a Fideszes jelöltekkel szemben. A Fidesz színeiben indulók közül egyéni képviselői mandátumot szerzett 2 fő. Kompenzációs listáról a töredékszavazatok alapján 3 fő került be a képviselőtestületbe.
Békés megye Közgyűlésének összetételéről történő szavazatok esetében a Fidesz-KDNP kapta a legerősebb támogatottságot, második a Jobbik lett, harmadik pedig az MSZP.
A megyei közgyűlés 18 tagja közül 11 Fidesz-KDNP-s, négy Jobbikos, két MSZP-s, egy DK-s, az Együtt nem jutott mandátumhoz.

Békésen négy települési nemzetiségi önkormányzat került megválasztásra, a német, roma, román és a szlovák. Különösen jó kapcsolatunk a szlovák nemzetiségi önkormányzattal, támogatjuk minden évben megrendezésre kerülő rajzpályázatukat. A Német nemzetiségi önkormányzattal is voltak közös rendezvényeink.
A város Önkormányzata három bizottságot működtet: Ügyrendi, Lakásügyi, Egészségügyi és Szociális Bizottság; Pénzügyi Bizottság; Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság.

A városban sok civil szervezet működik, az Önkormányzat évről-évre pályázat útján segíti szakmai programjuk megvalósulását. 2015-ben a száznál több szervezet közül közel 50 szervezet nyújtott be pályázatot és részesül támogatásban.
A város vezetése kultúrabarát várospolitikát folytat, a város kulturális intézményei élvezik a fenntartó többirányú támogatását.
A pénzügyi nehézségek, könyvek árának emelkedése, létszám problémák sajnos évről-évre nehezítik a könyvtár helyzetét. A változó körülmények figyelembevételével a könyvtári feladatkörök nagymértékű átalakulás alatt vannak, szükséges az igények vizsgálata, változások követése és a folyamatos megújulás.

2.1.3. Gazdasági tényezők

Magyarország gazdasága: gazdasági környezet

Magyarország gazdaságát az elmúlt időszakban - a 2008-ban hazánkba is begyűrűzött-gazdasági és pénzügyi válság és a gazdaság megmentésére, fellendítésére irányuló intézkedések jellemezték.
A 2008-ban kezdődött gazdasági válság hatására a magyar könyvkiadás csaknem másfél évtizedes felívelése véget ért, öt éven át tartó könyvforgalmi zsugorodás következett, majd tavaly (2014-ben) végre 2.9 százalékos növekedés váltotta fel a csökkenést.
„A magyar gazdaság 2013-tól kezdve egy egészségesebb és kiegyensúlyozottabb növekedési szerkezet irányába mozdult el. A tényadatok igazolják, hogy mára ez a pozitív trend tartóssá és hosszú távon is fenntarthatóvá vált." *(Mo. konvergenciaprogramja 2015-2018, p. 7)*

A kormány a 2015-2018-as tervezési ciklusban a fejlesztési irányelveit az új energiapolitika, a vidékfejlesztés, a területfejlesztés, a növekvő foglalkoztatás témakörében határozta meg, mely fejlesztési irányok kihatnak az önkormányzatok fejlesztési elképzeléseire is.

A kormányprogram szerint a fejlődés húzóágazatai:
- területi operatív programok,
- az üzleti- és kereskedelmi szolgáltatás,
- az idegenforgalom és falusi turizmus.

A helyi önkormányzatok gazdasági helyzetét és fejlődési lehetőségeit is ezen irányvonalak határozzák meg.

Békés város gazdasági jellemzői

Békés város a Békési járás központja. Ez a térség az ország leghátrányosabb helyzetű területei között található. Ez azt jelenti, hogy gazdaságilag és infrastruktúrájában is az országos átlag alattiak a statisztikai mutatói. Javította Békés város lehetőségeit az, hogy mint járási székhely a gazdasági életben – Békéscsaba és Gyula közelsége miatt ugyan kis mértékben - központi szerepet tölt be.

Békés város agrárjellegű település, mivel földjei kiválóan alkalmasak mezőgazdasági termelésre, e mellett azonban a feldolgozó- és a könnyűipar is jelen van a városban, valamint kiemelkedő a művészi színvonalú kézmű- és háziipar.
A fenntartó, Békés Város Önkormányzata a 2015-2019-es gazdasági programjában leszögezi, hogy a kormányzati gazdaságpolitikához kapcsolódva, a helyi és térségi sajátosságokat kihasználva igyekszik - elsősorban pályázatok segítségével- fejleszteni a várost.

Mezőgazdaság
A település kedvező talajadottságainak köszönhetően évszázadokig a mezőgazdaság alapozta meg gazdaságát, jelentős szerepe volt az iparági jellegének és ez által a foglalkoztatási szerkezetének alakulásában is. A rendszerváltást követően a keleti piacok egy részének elvesztése mellett a termelőszövetkezeti rendszer meggyengítése súlyosbította a mezőgazdaság helyzetét. A mezőgazdaság azonban a jelenlegi állapotában is meghatározó termelő-tevékenysége a városnak. Békés város külső zöldség- és gyümölcstermelő kertövezete mintegy 3000 békési család háztartásának fontos bázisa. A városban azonban mezőgazdasági termékfeldolgozás alig folyik.
A '90-es évek elején több, korábbi nagyhírű üzemében megszűnt a termelés (szeszgyár, malom, cukorüzem). Nagy hagyományokkal rendelkező könnyűipara is fokozatosan leépült (kosárfonás, textilipar), ezután megnőtt az egyéni és a kisvállalkozók száma, amelyek nagy része a szolgáltatásban, azon belül a kereskedelemben tevékenykedik.
A helyi vállalkozók a népszerű tevékenységformák (élelmiszer-, ruha-, cipő-, és mobiltelefon-kereskedelem) mellett őrzik a régi mesterségeket (kosárfonás, népművészet, keramikus, festészet), de megjelentek a biotermékek előállításában és kereskedésében érdekeltek is.

Ipar
A város alapvetően mezőgazdasági jellegű település. Nincsenek iparilag hasznosítható nyersanyagforrások. Az infrastruktúra is lényegesen elmarad az országos átlagtól. Viszont a könnyűipar (élelmiszeripar, szeszipar és kosárfonás), a gépgyártás illetve az építőipar fontos szerepet töltöttek és töltenek be ma is a város gazdasági életében.
Valódi nagyvállalat – amely helyi központtal működik – nincs a településen. A város viszont kiemelt fontosságúnak tartja a helyi kis- és középvállalkozók támogatását.
Néhány 30-40 éves gyökerekkel rendelkező üzemnek sikerült ugyan megmaradni, fejlődni, de un. zöld mezős beruházás alig jött létre, azok is kis létszámot foglalkoztatnak. Az önkormányzat az előző években is megpróbálta a fenti hátrányokat mérsékelni azzal, hogy saját erejéből, uniós pályázatokból fejlesztéseket hajtott végre. Ennek pozitív eredménye meglátszik a településen.

Kereskedelem, szolgáltatások
A szolgáltatói szektor egyértelműen elsősorban a települési, illetve helyi igények kielégítésére rendezkedett be. Élelmiszerüzletekből van a legtöbb, de az építési agyagot, palackozott italt és ruházati termékeket, ékszert, papír írószert árusító szaküzletek, mezőgazdasági alkatrész és növényvédőszer kereskedelmi egységek is említésre méltóak. Az egyéb szolgáltatást nyújtó

vállalkozások (könyvelés, informatika, autójavítás, autómosás, utazási iroda, egészségügyi szolgáltatás) is megtalálhatók a településen.

Idegenforgalom, turizmus, vendéglátás

A település egyik kitörési pontja lehet az idegenforgalom, a turizmus és a vendéglátás további fejlesztése. Az elmúlt évek beruházásainak köszönhetően ezen a területen már van előrelépés. Kiemelt szerep jut az önkormányzat turisztikai célkitűzésében a gyógyturizmusnak, a kerékpáros turizmusnak, a gasztroturizmusnak és a víziturizmusnak.

A vízgyógyászat, a vízi sportok lehetősége Békés városától elválaszthatatlan. Az uszoda és gyógyfürdő megépítésével, illetve a kikötő és a Dánfoki Üdülőközpont fejlesztésével a város dél-keleti részén csoportosulnak azok a létesítmények, melyek a turistákat elsősorban vonzzák. A város határában húzódik a Kettős-Körös Szanazugtól Köröstarcsa fele vezető, mesterséges medre. A folyó közelsége a vízi turizmushoz kedvező feltételeket teremt, ezért jött létre a Dánfoki Üdülőközpont, valamint 2007-ben a kishajó-kikötő a békési duzzasztómű szomszédságában. A kikötőnek és kishajó átemelőnek köszönhetően Békés városa aktívan bekapcsolódott a vízi turizmusba. A Körös folyón fölfele haladva a román határig lehetőség van horgászhelyek elérésére és vízi sportok űzésére. A folyó alsószakasza akár a Tiszáig horgászható, hajózható, vadregényes környezetben.

Szállítás, közlekedés, infrastruktúra

A város közlekedés-földrajzi helyzete kedvezőtlen mind a közúti, mind a vasúti szállítást és közlekedést tekintve. Gátolja a város és a térség gazdasági vérkeringésbe való bekapcsolódását.

Közút: Békés megyét nem köti össze autópálya az ország többi részével. A rossz állapotú M44-es főút jelenti a közúti összeköttetést. Ezen az M44-es gyorsforgalmi úttá alakítása segítene.

(A 2024-re tervezett M5-ös autópálya Kecskemét-Kunszentmárton- Szarvas- Békéscsaba útvonalon biztosítaná az összeköttetést az ország középső részével.)

Vasút: A Békéshez legközelebbi vasútvonal a 120 fővonal: Budapest–Szolnok–Békéscsaba–Arad. A közvetlen összeköttetést ezzel a fővonallal 2007-ben megszüntették.

Vízi utak adta szállítási lehetőségek kiaknázása Magyarországon még várat magára.

Békésen 2007 óta működik a Kettős Körösön a kishajó kikötő, elsősorban turisztikai célokat szolgál. Békés ezzel vízi összeköttetésben áll Doboz-Szanazuggal illetve Köröstarcsával.

2.1.4. Társadalmi tényezők

A rendszerváltás és az azt követő fokozatosan kialakuló gazdasági válság nagy változásokat eredményezett a magyar társadalomban. A társadalmi adottságok ismertetése fontos elem egy településre vonatkozóan. A népességszám alakulása, az oktatási és kulturális helyzet, a sportolási, kikapcsolódási, szórakozási lehetőségek, az egészségügyi ellátás színvonala, a közbiztonság helyzete szorosan összefügg az életszínvonallal, a település népességmegtartó erejével és a jövőbeni fejlődési lehetőségekkel.

Demográfia

Békés város lakosainak száma a 2014-es adatok szerint 20.300 fő. Az országos negatív népesedési tendencia Békésre is jellemző, a 80-as évektől kezdve lassú, de fokozatos. A népességcsökkenés hátterében nemcsak a születési számot meghaladó halálozási arány áll, jelentős a térségből elvándorlók száma is.

A lakosság nemzetiségi összetétele a 2011-es népszámlálás adatai alapján: 90,7 %- magyar, 7 % cigány, 0,4 % német, 0,4 % szlovák nemzetiségű, 0,2 román nemzetiségű.

Foglalkoztatottság

A népesség több rétege is elhelyezkedési gondokkal küzd. Békésen kevés a munkahely, így sokan választják az ingázást a környező településekre, ha megfelelő állást találnak, de a tartósan munka nélkül élők gyakran döntenek az elvándorlás mellett. A munkaképes generációk el- vagy kivándorlása maga után vonja a település lassú elöregedését is, ami a szociális ellátórendszerre hatalmas terhet ró már most is. Általában a jobban képzett vagy fiatalabb munkavállalók döntenek a szülőföldjük elhagyása mellett, így folyamatosan nő azoknak a száma, akik szakképzetlenek, a 8 általánost éppen csak elvégezték. A mélyszegénység őket sújtja a leginkább és ez országos szinten megoldatlan probléma.

A békési székhelyű Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója hátrányos helyzetű emberek, elsősorban romák számára nyújt segítséget. A támogatás egyszerre értendő szellemi, lelki, oktatási, fizikai-anyagi gondjaik rendezésében, valamint életvezetési tanácsadásban. A cigánymisszió óvodát és egy általános iskolát működtet Békésen.

Nem megoldott az idősebb generációhoz tartozó, nyugdíj előtt pár évvel elbocsájtott munkavállalók foglalkoztatása sem. Az országosan működő közmunkaprogram településünkön is enyhít a munkanélküliek helyzetén. A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. Munkalehetőséghez juthatnak a romák, 45-50 éves korúak illetve a pályakezdők is. Őket elsősorban a 2013-ban indult a kulturális közfoglalkoztatási program keretében helyezik el oktatási és kulturális intézményeknél. Ennek következtében pozitívan alakul a foglalkoztatottság Békésen. 2012-ben a munkavállalási korú nyilvántartott álláskeresők aránya 13.6 % volt. 2013-ban ez az arány 8.4 %-ra csökkent.

Oktatás

A születések csökkenése a tanulólétszám csökkenését is jelenti évente 1-2 tanulócsoporttal, ezt bizonyítja az óvodai férőhelyek számának változása. Míg 2011-ben az 576 férőhelyen 596, 2012-ben a 480 óvodai férőhelyen 434, 2013-ban 480 óvodai férőhelyen már csak 423 óvodás gyermeket neveltek. Az óvodai férőhelyek számát tekintve a feltöltöttség 2014 őszén 83%-os volt.

Békés 2006 óta intézményfenntartó társulásban működteti az óvodákat (két egyházi fenntartású kivételével), és a KLIKK fenntartásában működik a Dr. Hepp F. Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola. A városban általános iskolát és óvodát működtet még a Békési Református Egyházközség, a Pünkösdi Egyház Országos Cigánymissziója. Speciális nevelési igényű tanulóknak pedig Békés Megye Önkormányzata fenntartásában működik a Békési Tisza Kálmán Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola és Kollégium. Középiskolát működtet a Református Egyházközség és a Gál Ferenc Főiskola, a Szeged Csanádi Egyházmegye felsőoktatási Intézménye. Felsőoktatási intézmény nincs városunkban. Az oktatást színesíti az Alapfokú Művészeti Iskola intézményegység, mely számos komolyzenei rendezvényével és ilyen irányú szervezői tevékenységével (pl. Békés-Tarhosi Zenei Napok) hozzájárul a zenei kultúra terjesztéséhez.

Egészségügyi ellátás

Az egészségügyi szolgáltatások minőségének javítására az utóbbi években nagy hangsúlyt fektet a városvezetés. A Békési Gyógyászati Központ és Gyógyfürdő több telephelyen gondoskodik a betegek ellátásáról. Kiemelt szerepe van a mozgásszervi betegségek gyógyítására-rehabilitációjára szakosodott Békési Gyógyfürdő és Uszodának, melyet pár éve adtak át a lakosságnak. A gyógyfürdő növeli a város turisztikai vonzerejét, munkahelyeket teremt és bevételi forrásként sem elhanyagolható, amennyiben fel tudja venni a versenyt a környező településeken működő hasonló intézményekkel. A régi rendelőintézet felújítása-modernizálása is régóta aktuális lenne. Kórházi ellátást a közelben Gyulán és Békéscsabán kaphatnak a békésiek.

Kultúra, szórakozás, szabadidő

A várost ölelő természeti környezet számtalan kikapcsolódási, sportolási lehetőséget kínál. Az aktív pihenést keresők körében népszerű célpont lehet a Dánfoki Üdülőközpont a Kettős-Körös partján. Ezt újra felismerve a városvezetés törekszik arra, hogy egyrészt kulturált környezetet teremtsen az idelátogatók számára, másrészt kellő propagandával idevonzza a lakosságot és a távolabbról érkezőket. A kulturális élet kiemelkedő szereplője a Kecskeméti Gábor Kulturális Központ. Programpalettája kellően színes: helyet kap rajta számos koncert, színházi előadás, több szakkör és klub működik folyamatosan. Évenkénti nagy rendezvényeit (Békés-Tarhosi Zenei Napok, Madzagfalvi Napok) a környező települések lakói is látogatják. Mindkét rendezvény más-más közönség igényeit szolgálja. A békési kulturális életet színesítik a Nefelejcs Kulturális és Hagyományőrző Kht. tavaszi és őszi egy-egy napos fesztiváljai (Nefelejcs vigalom, Tökmulatság)

Városunkban több mint 60 éve működik nyilvános könyvtár. A város szívében, a főtér legpatinásabb épületében működő Püski Sándor Könyvtár a békési születésű nemzetközileg

ismert könyvkiadóról kapta nevét. A könyvtár dokumentumállománya meghaladja a 80000 db-ot. A beiratkozott olvasók száma 3509 fő (2014-es adat), a lakosság létszámához viszonyított aránya megfelel az országos átlagnak. A hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett számos kulturális rendezvénnyel, gyermekfoglalkoztatóval színesíti a könyvtár a városi programpalettát.
A könyvtárral egy épületben kapott helyet a Jantyik Mátyás Múzeum. Állandó és időszaki kiállítások mellett egyéb kulturális rendezvények színhelye a hajdani bálterem.
Általában elmondhatjuk, hogy városi szinten sokféle kulturális rendezvényt kínálnak az intézmények az érdeklődők számára.

Sport
Békés városa a Dél-Alföld hátrányos helyzetű települései közé tartozik, ennek ellenére a város önkormányzata lehetőségeihez mérten kiemelten támogatja a sportot. A sportolók országos szinten is jelentős eredményekkel büszkélkednek. A versenyeknek, bajnokságoknak, valamint a szabadidős tevékenységeknek a városi sportpálya, a városi sportcsarnok, és az iskolák tornatermei adnak otthont. A vízi sportok számára ideális edzőterep a Kettős-Körös. A nagy múltú és országos hírű spotklubok mellett-, mint a Békési FKC, Kajak-kenu Club, Békési Férfi Kosárlabda Csapat, Békési Futball Club, Békési TE Sakk Szakosztálya, Ökölvívó Szakosztálya, Súlyemelő Szakosztálya, Asztalitenisz Szakosztálya, a Békési DAC Club-számos kisebb egyesület kínál sportolási lehetőséget nemcsak versenysportolóknak.

2.1.5. Technológiai tényezők

Az infokommunikációs technológiák és szolgáltatások gyors fejlődése, a változások nyomon követése, az újdonságokhoz való alkalmazkodás, azok beszerzése, bevezetése, alkalmazása a könyvtári munkába és a szolgáltatások közötti szerepeltetése nagy kihívást jelent a könyvtárak számára. Elengedhetetlen a használói szokások folyamatos elemzése a megfelelő szolgáltatások biztosítása érdekében.

A KSH adatai alapján megállapítható, hogy *az elmúlt években tovább nőtt az internetet használók száma.* 2012-ben a lakosság jelentős többsége, 76%-a használt már számítógépet. Ez 2 százalékponttal marad el az uniós átlagtól.

A tényleges használók korcsoportos bontása arra utal, hogy a számítógép használat a fiatalabbak körében lényegesen magasabb, mint az idősebb korosztály esetében, de náluk is emelkedést mutat. Megfigyelhető még, hogy az internetezők többsége több féle internetezésre alkalmas eszközt is használ. Továbbra is az internetezés leggyakoribb eszköze az asztali számítógép, másod sorban a hordozható eszközök.

7.6.7. Az internet-előfizetések száma kapcsolattípus szerint

Megnevezés	2004	2010	2011	2012	2013
Internet-előfizetések száma	10 978	51 548	55 988	65 898	71 822
Ebből:					
kapcsolt vonalon (modem segítségével)	3 819	150	149	169	364
xDSL-hálózaton	914	7 261	8 225	14 590	18 235
kábeltelevízió-hálózaton	3 020	37 343	38 264	40 971	42 022
vezeték nélküli hálózaton	2 075	2 978	2 925	2 974	3 242
egyéb hálózaton	1 150	3 816	6 425	7 194	7 959
Ezer lakásra jutó internet-előfizetés	66	307	336	395	431
Ezer lakosra jutó internet-előfizetés	28	142	154	183	202

Internet előfizetések száma Békés megyében

Békésen az internet előfizetés 2013-ban ezer lakosra 195, ami alig marad el a megyei 202-es átlagtól.

A város intézményei, így a könyvtár is optikai hálózaton jut szélessávú internet eléréshez.

Amikor vizsgáljuk, hogy ki mire használja az internetet, azt tapasztaljuk, hogy nagyon sokan csak levélírásra és szórakozásra, azonban a digitális írástudás szempontjából fontos ismeretekkel nem rendelkeznek. Soha nem vesznek igénybe online szolgáltatásokat, nem használják az internetet álláskeresésre, vásárlásra, bankolásra vagy elektronikus ügyintézésre. Vannak még a soha nem internetező idősebbek, vagy hátrányos helyzetűek, akik szintén segítségre szorulnak.

Az Európai Bizottság Sajtóközleménye szerint (Brüsszel, 24. február 2015) a digitális eszközök és szolgáltatások terén az uniós polgárokra és vállalkozásokra még számos kiaknázatlan lehetőség vár. Az online vásárlástól és tanulástól kezdve a számlabefizetésen át egészen az online hivatali ügyintézésig a világháló a legjobb megoldás, ha ehhez adottak a feltételek. Erre a következtetésre jutott a következő elemzés.

A nagyrészt 2013-ból és 2014-ből származó adatok összességében bemutatják Európa digitális szempontú fejlettségét, e szerint rangsorolva a tagállamokat. A rangsor az Európai Bizottság által kidolgozott, a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét mérő mutatón (Digital Economy and Society Index –DESI) alapul.

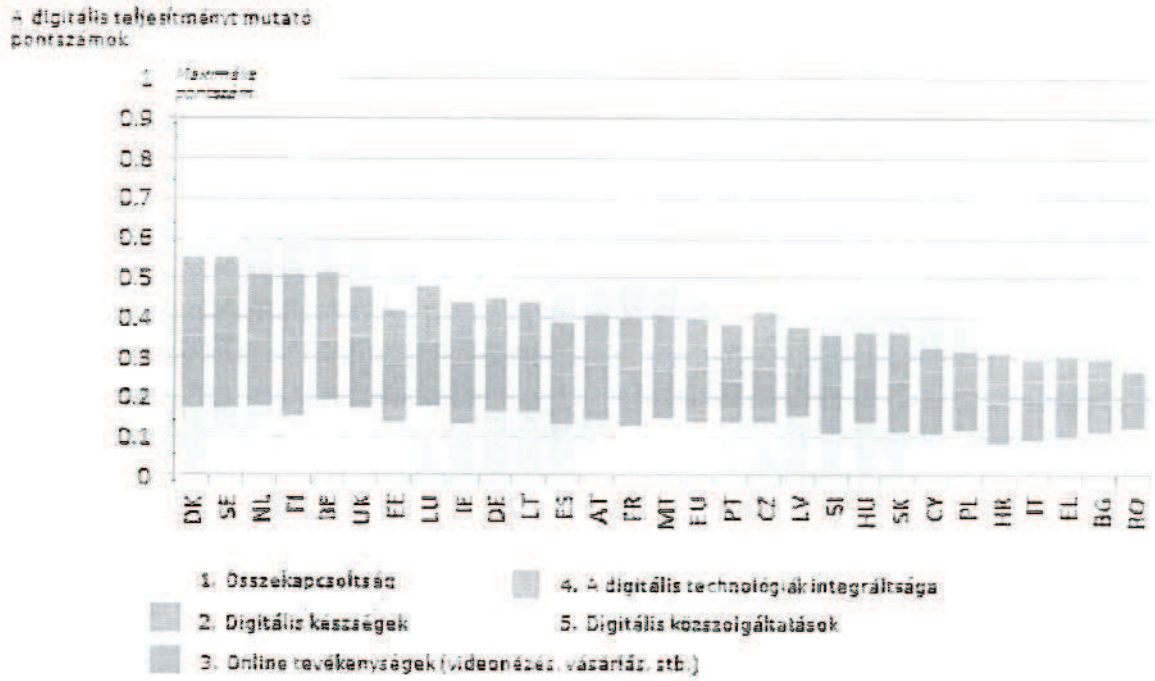

Hazánk ebben a rangsorban a 29. helyen áll, ami mutatja, hogy bőven van még tennivaló.

A *Nemzeti Infokommunikációs Stratégia 2014-2020*, összhangban a releváns Uniós (Digitális menetrend) és hazai stratégiákkal a következő 4 pillért határozza meg.

- Digitális infrastruktúra
- Digitális kompetencia
- Digitális gazdaság
- Digitális állam

Tehát megfelelő infrastrukturális háttér mellett, a digitális kompetenciák fejlesztésével, a bizalom és biztonság megalapozásával, átfogó országos tájékoztatással, számítógépes bűnözés visszaszorításával a társadalom széles rétegei számára hozzájárul a digitális szakadék enyhítéséhez, a digitális tartalmakkal az életminőség javításához, a digitális állam eléréséhez.

Ezeken a területeken a könyvtárak eddig is sokat tettek és a következő fejlődésben is jelentős szerepet fognak betölteni, hiszen ott vannak az ország minden településén.

- A könyvtárak jelentős része már *integrált könyvtári rendszert* használ, biztosítva ezzel online katalógus elérést egy-egy könyvtár és a könyvtári rendszer esetében is (ODR)

- Egyre nagyobb igény van, a mobil internet eszközök elterjedésével a *mobil eszközökre kidolgozott szolgáltatások nyújtására*, a honlapok okos telefonon való elérésére is.

- Az *elektronikus dokumentumok térnyerése* a könyvtárközi kölcsönzést is megkönnyíti. A használók számára egyszerű a tárolás, helytől, időtől függetlenül dogozhatnak a dokumentumokból

- *A könyvtáraknak fontos feladata a digitalizálás*, hogy –szerzői jogok betartásával – elektronikus dokumentumokat hozzanak létre és szolgáltassanak, a *digitalizált műveket online elérhetővé tegyék.*
  Minden könyvtár egyedi értéke a digitalizált gyűjteményének helyismereti része.

- Rég várt fejlesztés valósult meg az ELDORADO (Elektronikus Dokumentumküldés Országos Rendszere, Adatbázisa és Dokumentumtára) létrejöttével, amely lehetővé teszi a felhasználóknak, hogy a könyvtárak digitális tartalmait otthonról is elérhessék.

- A *könyvtárak többsége egyben e-Magyarország pont is*, ahol nemcsak technikai eszköz, de szakképzett segítség is található az interneten történő közigazgatási és egyéb ügyintézésre. Valamint lehetőség nyílik a dokumentumok nyomtatására, készíthető digitális másolat és igénybe vehetők egyéb irodai szolgáltatások is.

- A könyvtárak programjaikkal (pl.: Internet Fiesta), képzéseikkel hozzájárulnak az egyének digitális írástudásának fejlesztéséhez is.
  Digitális kompetenciák fejlesztése a lakosság körében Az IKT eszközök és szolgáltatások ismerete és a használatukhoz szükséges kompetenciák birtoklása egyre több munkakör betöltésének alapfeltétele; a digitális kompetenciák hiánya ezért tartósan konzerválja a leszakadó csoportok hátrányos helyzetét. Ezért ezek az alkalmak csökkentik a táradalom egyes rétegei között a digitális szakadékot. Szolgálják még az online kormányzati, közigazgatási és e-egészségügyi szolgáltatások terjedésének elősegítését másodlagos digitális megosztottság csökkentésére. Javítják az állampolgárok életminőségét.

- *Az e-book-ok megjelenése* és elterjedése a könyvtárak számára is feladattá tette ezek gyarapítását és szolgáltatását.

- *A fogyatékkal élők számára is biztosítják* (vagy terveik között szerepel) a könyvtárhasználatot az intézmények, a számukra szükséges technikai eszközökkel (épületek mozgáskorlátozottá alakítása, program a vakok-és gyengén látók részre stb.).

- A könyvtári munkafolyamatok megfelelő végzése és a szolgáltatások korszerű biztosítása érdekében lényeges ezeket *minőségbiztosítási szempontból* felülvizsgálni és a szükséges eszközöket beszerezni („lopás gátló", önkiszolgáló kölcsönzés, visszavétel), az indokolt képzéseket elvégeztetni.

2.1.6. Jogi tényezők

Országos szinten általánosan elmondható, hogy az elmúlt években jelentős mértékű törvényalkotói munka folyik, mely szinte minden jogforrási szintet jellemez az Alkotmánytól kezdve az adatvédelmi törvényig. A sarkalatos törvények átalakulása természetesen áttételesen érinti a kulturális jogot, azon belül a könyvtárak jogi hátterét.
A könyvtárak működésének jeleniegi jogi szabályozása a rendszerváltást követően történt meg, Az 1997. évi CXL törvény nyilvános könyvtári ellátásról szóló része a fő irányok tekintetében jól szabályozta a könyvtárak működését, feladatait, fenntartását, finanszírozását és együttműködését. A törvényhez számos jogszabály született, amely a részletekbe menően szabályozta, pontosította a működést. A kulturális törvény 2012-ben történt módosítása többek között rendezte a megyei könyvtárak helyzetét. A könyvtárak szakmai működését a kulturális tárca szabályozza, és a szakfelügyelet keretében ellenőrzi a jogszabályok, szakmai követelmények betartását.
A módosított a **muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló törvény** alapján a megyeszékhelyek fenntartásába kerültek a megyei múzeumok és könyvtárak, amelyeket a megyei önkormányzatok konszolidációjáról szóló törvény helyezett állami tulajdonba 2012 januárjától. A kisebb településeken működő, korábban megyei fenntartású muzeális intézmények a székhely szerint illetékes települési önkormányzatok fenntartásába kerülnek.
Gyökeresen átalakult a magyar kulturális intézményrendszer. A változás mintegy 2000 múzeumot, könyvtárat közművelődési intézményt és 1723 oktatási intézményt érintett.
Átfogó reform zajlott a közgyűjteményi területen: a megyei múzeumok és könyvtárak a megyeszékhelyek fenntartásába kerültek; ez 123 település 16 könyvtári és 212 muzeális intézményét érintette.
Az új modellhez megfelelő finanszírozási feltételeket alakítottak ki a Belügyminisztérium és az Emberi Erőforrás Minisztérium költségvetésében.
A vidéki kulturális területen nagyarányú infrastruktúrafejlesztés zajlott, amihez nagymértékben hozzájárultak az EU-s pályázati források.

A foglalkoztatási szabályok változásai:
A foglalkoztatási szabályok változásai között kell említeni a közalkalmazottakra is részben vonatkozó új Munka Törvénykönyvét, a képesítési szabályokról szóló 150/1992. (XI. 20.) Kormányrendelet módosításait, a képzésre vonatkozó szabályok változásai: az 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról, melynek módosítási tervezete már nyilvános, és amely lényeges pontokban változtatja meg a jelenlegi szabályozást.

Szerzői jogi kérdések európai és magyar szinten (digitalizálás elősegítése): az Európai Unió törekvése a szerzői jogok átfogó szerzői jogi rendszerének kialakítása.

Új adatvédelmi törvényt fogadott el az országgyűlés (2011. CXII. az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról), mely 2012. január 1-től hatályos és a

könyvárakra, mint adatkezelőkre is vonatkozik természetesen (pl. olvasók adatainak kezelése; általános közzétételi lista alapján bizonyos adatokat határidőre be kell jelenteni)

Tevékenységünk jogi szabályozása

Keretdokumentumok, irányelvek, normatívák, charták
UNESCO közművelődési könyvtári kiáltványa (1994)
IFLA/UNESCO fejlesztési irányelvei közkönyvtárak számára (2001)
IFLA/UNESCO iskolai könyvtári irányelvei (2002)
IFLA Internetről szóló kiáltványa (2002)
Közkönyvtári charta (1993)
Etikai kódex az elnökség és a tisztségviselők számára (2006)

Törvények, rendeletek

A könyvtárra, mint intézményre vonatkozó jogszabályok
18/2005. (XII. 27.) IHM rendelet a közzétételi listákon szereplő adatok közzétételéhez szükséges közzétételi mintákról
1992. évi LXIII. törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról
2005. évi XC. törvény az elektronikus információszabadságról
2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2011. évi CLXXXVIII. törvény Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről
2011. évi CXCV. törvény az államháztartásról
305/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet a közérdekű adatok elektronikus közzétételére
46/2009. (XII.30.) PM rendelet a kincstári számlavezetés és finanszírozás rendjéről
Magyarország Alaptörvénye 2011. április 25.
Magyarország Alaptörvényének átmeneti rendelkezései

Törvények
1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
2012. évi CLII. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény módosításáról

Kormányrendeletek
60/1998. (III. 27.) Korm. r. a sajtótermékek kötelespéldányainak szolgáltatásáról és hasznosításáról
120/2014. (IV. 8.) Korm. r. a nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről
165/1999. (XI. 19.) Korm.r. az Országos Könyvtári Kuratóriumról
157/2000. (IX. 13.) Korm.r. a dokumentumvásárlási hozzájárulásról
146/2013. (V. 14.) Korm. r. egyes kulturális tárgyú kormányrendeletek módosításáról
194/2000. (XI. 24.) Korm. r. a muzeális intézmények látogatóit megillető kedvezményekről

6/2001. (I. 17.) Korm. r. a könyvtárhasználókat megillető egyes kedvezményekről
341/2008. (XII. 30.) Korm. r. a pénzbeli és természetbeni szociáli ellátásokkal kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról
73/2003. (V. 28.) Korm. r. az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerről
221/2014. (IX. 4.) Korm. r.
1/2007. (I. 9.) Korm. r az oktatásügyi közvetítői szolgálat, a könyvtári intézet, a közművelődési szakmai tanácsadó és szolgáltató szerv és a műbíráló szerv kijelöléséről

Kulturális miniszteri rendeletek
1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet a kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról
6/2000. (III. 24.) NKÖM rendelet a Könyvtári Intézet jogállásáról
19/2010. (IV. 23.) OKM rendelet a kulturális szakértői tevékenység folytatásának feltételeiről és a kulturális szakértői nyilvántartás vezetéséről
14/2001. (VII. 5.) NKÖM rendelet a könyvtári szakfelügyeletről
9/2014. (II. 3.) EMMI rendelet a könyvtári és a közművelődési érdekeltségnövelő támogatás, valamint a muzeális intézmények szakmai támogatásának 2014. évi szabályairól
22/2005. (VII.18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról
7/1985. (IV. 26.) MM rendelet a könyvtári anyagok bejelentéséről
3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról

2.1.7. Felhasznált irodalom

1. Békés megyei statisztikai évkönyv 2013
2. Békés város honlapja: http://www.bekesvaros.hu/
3. Békés város- Local Agenda 21: Fenntartható fejlődés helyi programja/ Lan Farm Kft., 2014 http://www.bekesvaros.hu/dokumentumtar/ktules/2014/20140130/402.pdf 2015-05-13 15:23
4. Békés Város Önkormányzata Képviselő-testületének gazdasági programja 2015-2019 http://www.bekesvaros.hu/dokumentumtar/ktules/2015/20150202/301.pdf
5. http://www.bekesikikoto.atw.hu/ 2015-06-11 14:57
6. Belyó Pál: A válság hatása a magyar gazdaságra. - In.: XXI. század- tudományos közlemények 2011/25 p. 71-90. http://epa.oszk.hu/02000/02051/00015/pdf/EPA02051_Tudomanyos_Kozlemenyek_25_071-090.pdf
7. Helyi esélyegyenlőségi program 2013-2018. Békés Város Önkormányzata http://www.bekesvaros.hu/dokumentumtar/ktules/2013/20130627/305.pdf 2015-05-13 15:28
8. Infokommunikációs (IKT) eszközök és használatuk a háztartásokban és a vállalati (üzleti) szektorban, 2012 (Statisztikai Hivatal)
9. Lakossági Internethasználat Online Piacfelmérés 2013 (Megrendelő Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság)
10. Magyarország konvergencia programja 2015-2018 http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2015/cp2015_hungary_hu.pdf
11. MKKE: A válság véget ért a könyvszakmában In.: http://www.stop.hu/kultura/mkke-a-valsag-veget-ert-a-konyvszakmaban/1287839/
12. Mennyire digitális országban él Ön? A legfrissebb adatok szerint Európának van még mit fejlődnie. Brüsszel, 24 február 2015
13. http://www.kti.hu/index.php?mact=Album,m5,default,1&m5albumid=366&m5returnid=760&page=760 2015-06-11 14:31
14. Nemzeti infokommunikációs stratégia 2014-2020

2.2. SWOT analízis - BELSŐ KÖRNYEZET

Erősségek	Gyengeségek
- városközponti elhelyezkedés - fenntartó által elismert szervezet - korszerű belső környezet - jó technikai felszereltség - képzett felkészült kollektíva - olvasóbarát kiszolgálás - rugalmas problémamegoldás - elégedett felhasználók - nyitva tartás - dokumentum állomány - pozitív hozzáállás könyvtárosok részéről - rendezvények száma, sokszínűsége - ingyenesség - versenyképes árak - jól elkülönült terek - külső kommunikáció (sok csatorna) - helyismereti gyűjtemény - hagyományos könyvtári szolgáltatás - tapasztalatszerzés EU-s pályázat megírásában és megvalósításában	- akadálymentesség hiánya - épületen belüli szintkülönbség - technikai felszereltség a gyermek részlegben - belső kommunikáció - külső kommunikáció (belső értékeink, az elvégzett munka) - raktárhiány - létszámhiány, sok feladat - fogyatékkal élők ellátása - előadóterem, kiállító terem hiánya, közösségi tér - csapatmunka hiányossága - mosdó állapot - olvasói létszám - külső tér (udvar, kapubejáró) - állománygyarapítás - munkafolyamatok szabályozatlansága - ifjúsági könyvtár hiánya - feldolgozottság lassúsága - nyitva tartás - gyerekkönyvtárból a felnőtt könyvtárba való átmenet nem kellően szervezett
Lehetőségek	**Veszélyek**
- digitalizálás központosítása összehangolása - továbbképzések, szakmai fejlődés - információk iránti igény növekedése - elektronikus dokumentumok kölcsönzése - városközponti elhelyezkedés - jobb kapcsolat a fenntartóval, a kulturális és oktatási intézményekkel, civilekkel - digitálisan írástudatlanok - kiaknázatlan korcsoportok - városi rendezvényekhez kapcsolódás - rendezvényterem - pályázatok	- anyagi források csökkenése - kultúra támogatottságának csökkenése - létszámcsökkenés - fiatalok elvándorlása - internet - könyvkiadás aktuális trendjei - függés a fenntartótól - törvényi változások - intézményi összevonások - társadalmi érdektelenség - hagyományos könyvtári funkciók háttérbe szorulása - olvasási szokások átalakulása - társadalmi elszegényedés - elöregedés - továbbképzés hiánya, anyagi forrás nélkül

3.ÁTFOGÓ CÉLOK

A minőségi irányelvek figyelembevételével a hatékonyság érdekében szabályozzuk a munkafolyamatainkat, kidolgozott stratégia alapján kommunikálunk, erősítjük a csapatszellemet, és képzésekkel folyamatosan fejlesztjük szakmai tudásunkat. Meglévő kapcsolatainkat ápoljuk, és törekszünk azok minél szélesebb körű bővítésére.
A használói igények alapján alakítjuk és modernizáljuk az épületet és környezetét, bővítjük szolgáltatásainkat.

4.KIEMELT KULCSTERÜLETEK

4.1.Épület

4.1.1.Akadálymentesítés

Cél:
Az épület komplex akadálymentesítése a hatályos jogszabályoknak és a műszaki előírásoknak megfelelően.
Beavatkozások:

- A fenntartó figyelmének felhívása a megoldandó problémára.
- Megvalósítás pályázat útján az önkormányzattal együttműködve.

4.1.2.Belső terek átalakítása

Cél:
Az épület belső tereinek átalakítása a felhasználói igények és a kor elvárásainak megfelelően.

Beavatkozás:

- Az olvasóterem átalakítása a lehetőségek és igények figyelembevételével.
- Az átalakításoknál a meglévő korszerű belső környezet megőrzése és fejlesztése a polcvégek kihasználásával (könyvajánló), a jelenlegi feliratok átgondolásával és továbbfejlesztésével és az olvasók könyvajánlatainak a hangsúlyozásával. (Pl.: „ajánlom" - „nem ajánlom" gyűjtés és vagy könyvjelző.)
- Ifjúsági könyvtár és fiatalos arculat kialakítása. (Pl.: Forgó ajánló polc, ifjúsági sarok.)

4.1.3.Külső terek átalakítása

Cél:

A homlokzat, lábazat, vakolat és a csatornarendszer helyreállítása, a belső udvar kihasználatlanságának megszüntetése, kisebb rendezvények lebonyolítására alkalmas tér kialakítása, jobb felhasználói megközelítés kialakítása, egyértelműsítő tájékoztató táblák kihelyezése.

Beavatkozás:

- A fenntartó/tulajdonos önkormányzat figyelmének felhívása az épület állapotára.
- Pályázatfigyelés az önkormányzattal együttműködve. Beázások és az omló vakolat veszélyének a megszüntetése, az épület funkcionális és esztétikai helyreállítása.
- Az udvar területének megtisztítása, biztonságossá alakítása, parkosítás, az épület külső részének szükséges renoválása, könnyebb megközelíthetőség kialakítása a szárazbejárat nappali szabad közlekedési térré alakításával.

4.2. Munkatársak

A munkatársak minden szinten a szervezet alapját jelentik. A könyvtár akkor teljesít jól, ha a munkatársak elkötelezettek iránta, képességeiket a szervezet érdekében használják. A munkatársak megnyerésének érdekében olyan munkahelyi légkört kell teremteni, amelynek eredménye: motiváltság, elkötelezettség a szervezeten belül, innováció és kreativitás a szervezet céljainak előmozdításában.

4.2.1. Csapatépítés – csapatszellem növelése

Cél:

A könyvtár céljainak megfelelő munkatársi közösség kialakítása.

Beavatkozások:

- A munkavégzéshez szükséges megfelelő körülmények biztosítása (megfelelő technikai eszközök, munkabiztonság, esélyegyenlőség, munkavégzéshez megfelelő komfortérzet kialakítása)
- A munkaértekezleteken mindenki beszámol a saját munkaterületén elért sikereiről, és az esetleges nehézségekről
- A kreativitás ösztönzése, a munkatársak intenzívebb bevonása az alkotó gondolkodást kívánó feladatokba (használóképzés, pályázatírás, rendezvényszervezés stb.)
- Csapatépítő tréningek szervezése
- A munkaidőn túli programok szervezése: ünnepek, közös főzés, külső rendezvényen csapatként való megjelenés

4.2.2. Belső kommunikáció

Cél:

A belső kommunikáció fejlesztése a munkatársak és a különböző szervezeti egységek között.

Beavatkozások:

- A belső kommunikációs csatornák átalakítása, hatékonyabbá tétele.
- Heti egy alkalommal értekezlet az aktuális teendők megbeszélése érdekében.
- A kommunikációs stratégia elkészítése

4.2.3. Hatékonyabb munkaszervezés

Cél: A szervezeti kultúra tudatos és átgondolt fejlesztése, az egyes munkatársak feladatkörének pontosabb meghatározása.

Beavatkozások:

- A szervezeti kultúra változását időről-időre kérdőíves vizsgálattal kell mérni és a szükséges intézkedéseket meg kell hozni.
- A munkatársak bevonása a rövid és hosszú távú tervek készítésébe (javaslatok, ötletbörze)
- A munkakörök folyamatos újragondolása a változó körülmények alapján
- A munkaköri feladatok, a felelősség meghatározása a munkaköri leírásban.
- A teljesítményértékelés kidolgozása, alkalmazása
- A dokumentumok feldolgozásának mielőbbi szabályozása

4.2.4. Képzés, továbbképzés

Cél:

Felkészült, korszerű ismeretekkel rendelkező, barátságos, szolgálatkész munkatársi közösség kialakítása

Beavatkozások:

- A munkatársak szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztése.
- A hiányzó szakterületeket és a képzési igények felmérése, tudástérkép készítése
- Továbbképzéseken való részvétel a könyvtár céljainak és az egyén elképzeléseinek, érdeklődésének figyelembe vételével.
- A munkatársak szakmai konferenciákon, rendezvényeken történő részvételének támogatása.
- Belső továbbképzések szervezése, ismerkedés más könyvtárak jó gyakorlatával.
- Önképzés segítése a legfrissebb szakirodalom, szakmai folyóiratok beszerzésével.

4.3. Szolgáltatások

4.3.1. Fogyatékkal élők

Cél:

A fogyatékkal élő emberek számára a megfelelő szolgáltatások biztosítsa, a rendelkezésre álló technikai felszerelésekkel, a könyvtárosok szaktudásával, valamint a honlap és a katalógus akadálymentessé tételével.

Beavatkozások:

- Kapcsolatok erősítése a fogyatékkal élők helyi civil szervezeteivel.
- A könyvtár szolgáltatásainak népszerűsítése/reklámozása több fórumon.
- A „Könyvet házhoz" szolgáltatás kiterjesztése a fogyatékkal élők minél szélesebb csoportjára.

4.3.2. Ifjúsági könyvtár

Cél:

A 14-18 éves korosztály igényeit figyelembe véve ifjúsági könyvtár létesítése a felnőtt könyvtárban, a korosztályi igényeknek megfelelő szolgáltatásokkal.

Beavatkozás:

- Az ifjúsági könyvtár kialakításához tapasztalatszerzés és a koncepció elkészítése.
- A helyiség kijelölése, kialakítása.
- A felelős kiválasztása.
- Az állomány kialakítása.
- Az új szolgáltatás népszerűsítése, reklámozása.

4.3.3. Állományalakítás, feldolgozás

Cél:

Az állományalakítás az olvasói igények messzemenő figyelembevételével. Figyelemmel kísérjük az újdonságokat, a beszerzést és a feldolgozást felgyorsítjuk.

Beavatkozás:

- A potenciális használók igényeinek és elvárásainak rendszeres mérése.
- Az újdonságok megrendelése olvasói igények alapján történjen.
- Munkaszervezés átdolgozása.
- Feldolgozási ütem készítése.

4.3.4. Átmenet gyerekkönyvtárból felnőtt könyvtárba

Cél:

Lehetőség szerint zökkenőmentes átmenet biztosítása a gyerekkönyvtárból a felnőtt könyvtárba.

Beavatkozás:

- A végzős (8. osztályos) gyerekolvasók körében népszerűsítjük a felnőtt könyvtárat.
- Könyvtárbemutatók szervezése.
- Ifjúsági könyvtár kialakításával kell segíteni az átmenetet.
- Kapcsolat erősítése és együttműködés a város oktatási intézményeivel.

4.3.5. Olvasóbarát kiszolgálás megőrzése, fejlesztése

Cél:

Cél az olvasáskultúra fejlesztése, a használók igényeinek megfelelő rendezvények szervezése.

Beavatkozás:

- Tevékenységek kialakítása során figyelembe kell venni a használói igényeket.
- Különböző korcsoportok használó képzése.
- Változatos programok kínálása minden érdeklődő számára.
- A könyvtárhasználók tájékoztatása során megfelelő kommunikáció folytatása.
- Tovább kell fejleszteni munkatársaink szakmai felkészültségét, (növelni kell az elkötelezettségüket)

4.4. Külső kommunikáció

4.4.1. Belső értékek kommunikálása

Cél:

Belső értékek közvetítése a kommunikációs stratégiában megfogalmazott módon.

Beavatkozások:

- kommunikációs stratégia kidolgozása
- kommunikációs munkacsoport felállítása
- egységes arculat kialakítása
- kapcsolatok erősítése a helyi médiákkal
- közösségi médiák által kínált lehetőségek jobb kihasználása
- újabb kommunikációs csatornák lehetőségeinek szélesítése

4.4.2. Honlapfejlesztés

Cél:

A honlap folyamatos fejlesztése a saját és a felhasználók igényeinek figyelembevételével és a modern technikák alkalmazásával.

Beavatkozások:

- A szabványok által előírt szempontok alkalmazása
- A használók igényeinek megismerése online kérdőív segítségével
- A belső információk honlapra kerülésének szabályozása
- A honlap tartalmainak folyamatos karbantartása, archiválása
- Online szolgáltatások zökkenőmentes működésének biztosítása
- A gyerekkönyvtári honlap újragondolása és folyamatos működésének biztosítása

4.5. Minőségfejlesztés

Cél:

A könyvtár működését minőségügyi elvek határozzák meg tervezéstől, a megvalósításon át, egészen az értékelésig.

Beavatkozások:

- A minőségirányítási rendszer meglévő és ezután elkészülő dokumentumainak egységes szerkezetbe foglalása, a Minőségi Kézikönyvben.
- A könyvtárban működő minőségirányítási munkacsoport közreműködésével kidolgozott helyi minőségirányítási rendszer folyamatos alkalmazása a könyvtári munka minden területén.
- A könyvtár minőségpolitikájának rendszeres felülvizsgálata és módosítása a minőségi elvek betartásával, figyelembe véve a változásokat és alkalmazkodva a használói igényekhez.
- a *Minősített Könyvtár* cím elnyeréséhez szükséges pályázat benyújtása.

4.6.Digitális kompetencia fejlesztése

Cél:

A digitális szakadék csökkentése érdekében, a különböző célcsoportok igényeinek figyelembevételével tanfolyamok, programok szervezése.

Beavatkozás:

Felnőtt könyvtárban

- Előzetes igényfelmérés készítése
- Meglévő tematika aktualizálása
- Többféle számítógép és internet használati tanfolyam szervezése

Gyermek könyvárban

- Könyvtár és internet használati játékok, vetélkedők tartása alsós és felsős korosztály részére. Könyvtári vetélkedők rendezésekor törekedni kell, hogy legyen a feladatok között internethasználatra épülő és interaktív típusú is.

5. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A fenti stratégiai tervet a munkatársak és a Minőségirányítási Csoport állította össze, az igazgató egyetértésével.
2. A Békés Városi Püski Sándor Könyvtár Stratégiai terve (2016-2020) 2016 január 1-jétől, a fenntartó jóváhagyása után lép életbe.
3. A fenti stratégiai terv alapján évenként cselekvési tervek készülnek határidők, felelősök, valamint források megjelölésével. A cselekvési tervek alapján készülnek az éves beszámolók.

Békés, 2015. 11. 16.

Erdősné Sági Mária
igazgató